

Martina Musilová, *Gatée par le monde. Literární dílo kněžny Alexandry z Dietrichsteina*. Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Historický ústav, 2014, 147s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Předložená diplomová práce se zabývá nadmíru originálním a náročným tématem. Věnuje se dosud neznámé frankofonní tvorbě kněžny Alexandry z Dietrichsteina, která psala na počátku 19. století. V kontextu české historiografie je toto téma o to zajímavější, že zmíněná šlechtična byla ruského původu. Jejím otcem byl známý frankofonní literát a mecenáš Andrej Petrovič Šuvalov, který udržoval rovněž korespondenční styky s významnými postavami francouzského osvícenství. Diplomová práce je rovněž unikátní z hlediska výkonu autorky, neboť se jí již podařilo publikovat ve Francii, v kolektivní monografii *La francophonie européenne aux XVIIIe-XIXe siècles* (2012), na níž spolupracovala s týmem prof. Alexandra Stroëva z Université Sorbonne Nouvelle-Paris III. Její práce vzniká v těsné spolupráci s tímto literárněhistorickým týmem, což pomáhá k uplatnění vskutku interdisciplinárního přístupu.

Práce je rozložena do čtyř částí, které dílo Alexandry z Dietrichsteina začleňují do širokého kontextu. Autorka nejprve sleduje vývoj bádání k frankofonní literatuře v Rusku, jež podává v podstatě původní a objevný výklad o postupném zapomenutí a znovuobjevení tohoto kulturního fenoménu. V druhé části autorka vykládá, jak se vyvíjel vztah ruské šlechty k frankofonní kultuře a věnuje při tom záslušnou pozornost otázce, jakou roli hrálo náboženské vyznání. Neboť vztah k Francouzům a jiným cizincům ze Západní Evropy byl neodmyslitelně spjat s tím, že šlo o osoby jiného než pravoslavného vyznání. Zatímco v době osvícenství byly vztahy k Francii pod vlivem sympatií ke kritice katolictví ze strany osvícenců, na počátku 19. století již bylo katolictví předmětem obdivu. Z toho důvodu je nesmírně přínosná podkapitola o konverzích ruské šlechty ke katolicismu. Teprve třetí kapitola se dostává k životu Alexandry z Dietrichsteina, přičemž se autorka nebojí zpracovat i předchozí kulturní dějiny rodu Šuvalovů, jenž měl pro ruskou kulturu doby osvícenství zásadní význam. Na základě znalosti soudobého bádání autorka dokázala poukázat v jedné podkapitole na literární tvorbu Alexandřiny sestry, která dokazuje, že obě byly inspirovány především kulturním rodinným prostředím. Rovněž vlastní podkapitola o životě Alexandry z Dietrichsteina, zpracovaná na základě archivních pramenů z MZA Brno, RA Dietrichsteinů, přináší řadu neznámých a nových skutečností o rozpadu manželství kněžny Alexandry a o jejím životě v Itálii. Vlastní tvorbě se věnuje čtvrtá část práce.

Musilová v ní zpracovává takřka celou literární pozůstalost zmíněné šlechtičny. Nejprve skicovitě charakterizuje její divadelní hry a podnětně při tom objevuje návaznost na klasicistní tvorbu Jeana Racina. Hlavní těžiště autorky je však věnováno cyklu „národních povídek“, které předkládají milostné příběhy z různých národních kultur. Nemá smysl zde

opakovat její rozbor, stačí poukázat na to, že v nich správně odhalila náboženské alegorie a díky archivnímu výzkumu dokonce doložila, že některé příběhy mají autobiografický základ. V podstatě tyto povídky obhajují náboženský cit a katolickou konfesi. Zdařile však v závěrečné pasáži dokazuje souvislost kněžniny beletristické tvorby s jejími filozofickými a pedagogickými názory. Zejména povídka Láska italská je ilustrací správné a špatné náboženské výchovy, jak ji ve svých didaktických spisech popisuje sama kněžna.

K hodnocení je třeba nejprve říci, že zpracování tématu je zdařilé. Po obsahové stránce jde o zvládnuté dílo. Po formální stránce práce nese stopy spěšného dokončení. Jde zejména o několik případů, kdy se předložka spojila s následujícím či předchozím slovem (např. na s. 45 místo „mělo u“ je „mělou“). Jako vedoucí k tomu musím dodat, že autorka totiž dlouho trvala na tom, že k dílu dodá kompletní edici zpracovaného díla, což jí ke konci vzalo čas, na korekturu detailů. I přesto je takových případů v textu jen málo. Navíc je edice kompletního textu připravena, kvůli dalším detailům ale byla k práci přiložena jen edice povídky Paměti velkého kocoura. Byla by jistě škoda, kdyby připravená edice zůstala nevydána. Nejlepší by bylo vydat ji ve Francii.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm

výborně

doc. PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D.

Praha 4. 9. 2014